

25

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE ≡
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Az Országos Állatvédő Egyesület

tagjainak szíves figyelmét felhívjuk lapunk mai mellékleteire. *Küldünk egy felhívást, melyben 1912. évi Gyermeknaptárunkat ajánljuk, hogy abból minél többet rendeljenek.* — Küldünk egy utalványlapot, hogy azzal a tagsági díjat az 1912. évre t. tagjaink befizethessék.

Végre kérjük tisztelt tagjainkat, hogy jó ügyünknek mennél több, de *ki-ki legalább egy új pártfogó tagot* toborzani szíveskedjék.

Országos Állatvédő Egyesület.

A torinói nemzetközi állatvédőkongresszusról.

II.

Írta: Chernel István.

A kongresszus ama kérdés megvitatásával kezdte tanácskozásait: minő uton-módon terjeszthető legsikeresebben az állatvédelem eszméje a nép körében? Erre vonatkozóan az előadó ismertette a *lex Grammont*-t s utalt az állatvédelmet tárgyazó ifjusági iratok terjesztésére, a vetített képekkel kísért előadások és a falragaszok jelentőségére, végül köszönetet mondott a tanítóságnak eszméink istápolása körül tanusított buzgalmaért. Az igavonó-állatok tenyésztése és tartása kérdésénél pedig hangsúlyozta, hogy a legtöbb munkára szorított háziállat teljesítőképesége jobb gondozással lényegesen fokozható volna. Ismertette ezután az állatszállítások dolgában tapasztalható elégtelen és kifogásolható intézkedéseket, amik sok esetben okoznak a szállításra kerülő állatoknak felesleges szenvedést és nem ritkán lényeges kárt az állattulajdonosoknak. Elsősorban kívánatosnak tartaná, hogy a vasutakon szállítandó állatok, kivált a szarvasmarhák, juhok, ne zsufoltassanak össze a kocsikban, hanem a szabadmozgásra több helyet kapjanak. Reámutatott az utburkolatok jelentőségére is s állatvédelmi szempontból, mint a legmegfelelőbbet, a makadámot ajánlotta. A veszettség kérdésében ama nézetét fejezte ki, hogy e veszedelmes baj általában korlátozható volna, ha az ebeket párzásuk időszakában gondosabban felügyelnők s nem engednék szabadon csatangolni. Végül megemlékezett a befogdosott ebek elhelyezéséről s közölte ta-

pasztalatait Berlin és Frankfurt városokban foganatosított intézkedésekről, amiket a párisi állatvédő-egyesület is követésre méltóknak talált. Felfogása szerint nagyon helyénvaló volna, ha minden 20 ezernél több lakosságú város külön menedékházat létesítene a bitangban talált ebek részére s a felügyelettel az illető város állatvédő-egyesülete, vagy ennek híján a központi egyesületnek egyik, esetleg a városban lakó tagja bizatnék meg.

Az előadó szavait élénk eszmecsere követte. *Hartmann* bemutatta a würzburgi „Állatvédő-naptárt“, mely hasonlóan a mi „Gyermeknaptárunkhoz“, az ifju nemzedéknek van szánva. *Fliegel* az állatszállítások ügyében közölte, hogy a zürichi állatvédő-gyűlés felhívással fordult Svájc népéhez s aláírásokat gyűjtött a kérdés megfelelő szabályozása érdekében. *Käflein* a szállítás közben való itatás elhanyagolásására hívta fel a figyelmet s említi, hogy egy Svédországból Németországba irányított hizókök-szállítmány harmad része szomjan pusztult el, sőt hogy vízhiány miatt a szállított sertéseknek 40%-a veszett el utközben. Még mások is hozzászólván az előadott kérdésekhez, végre is *Marmottan* a következő javaslatokban összegezte a vita eredményét:

A szállítandó állatok száma határozottan megállapítandó s a vasutársaságoknak felelősség terhe mellett kötelességévé teendő, hogy a meghatározott mennyiségnél több állatot (marhát és juhot) egy-egy kocsiban elhelyezni nem szabad. A lovak úgy helyeztessenek el egymás mellett, hogy elegendő hely maradjon köztük s állásukat kényelmesen változtathassák. A vasutársaságok kötelessége arra is ügyelni, hogy az állatszállítások utközben való gondozásáról mindenkor a feladó intézkedjék megfelelően, s hogy a kocsikba kellő mennyiségű alom kerüljön; továbbá, hogy a kutya-

rekeszek mindenkor tisztán tartassanak és minden szállításkor friss szalmával láttassanak el; berendezésük pedig legyen olyan, hogy bennük az ebek friss levegőt kapjanak, e mellett azonban léghuzattól ne szenvedjenek; a kutyarekeszek a végállomásokon minden szállítás után nyomban fertőtlenítenendők. Az ölebekkel vagy vadászkutyaikkal utazóknak kívánatos volna külön fülkéket fentartani, aminthogy vadászat évadján sok helyt már találunk is erre nézve példát. Minden 20 ezer lakónál népesebb városban menedékházak rendezendők be a befogott ebek részére s bennük oly rácsos ketrecek, ahol azok szabadon mozoghatnak. A gazdátlanul talált eb pedig 3 napnál tovább tartandó. E menedékházak lehetőség szerint valamely állatvédő-egyesület felügyelete alá adandók. Oly ebek, melyeknek gazdája bizonyos idő mulva sem jelentkezik, eladhatók vagy elpusztíthatók, de élveboncolás céljaira ki nem adhatók. A kormányok felkérendők, hogy a városi hatóságokat rendeletileg utasítsák a vágómarhák kivégzésére való álarc kötelező alkalmazására; továbbá, hogy minden városban megfelelő helyről gondoskodjanak, ahol a gazdátlan ebek és macskák hamarosan és fájdalmat nem okozó módon elpusztíthatók.

A madárvédelem kérdésére csak a harmadik napon került sor. Miután *Hartmann* indítványozta, hogy a kongresszus fejezze ki azt a kívánságát, hogy a már megkötött nemzetközi madárvédelmi egyezményekhez azok az államok is csatlakozzanak, melyek a csatlakozást eleddig elmulasztották, én, mint az O. Á. V. E. és a M. Á. V. E. Sz.-nek képviselője, vázoltam a madárvédelem terén kifejtett működésünket és megokolva a madárvédelem kérdésében elfoglalt álláspontunkat, a következő konkrét indítványt tettem: „A kongresszus váltság elismeri a római nemzetközi gazdasági intézet 1909. december havában tartott közgyűlésének amaz óhaját, hogy mindazok az államok, melyek az 1902-ben Párisban alkotott madárvédelmi egyezményhez még nem járultak hozzá, mielőbb csatlakozásra bírandók; továbbá, hogy a madárvédelem tanítása már az elemi iskolákban szorgalmazandó s az eszme terjesztése minden egyéb célravezető módon foganatosítandó, hogy az a nép legszélesebb rétegeiben gyökeret verjen. A legalkalmasabb eszközök erre: a már sok helyt meghonosodott „Madarak és fák napja“, az „Ifjusági madárliga“ intézmények, végül madárvédelmet tárgyazó különböző röpiratok, naptárak nagy mennyiségben való terjesztése az iskolákban és népnyelvtárakban.

A kongresszus megbizta a torinói állatvédő-egyesület vezetőségét, hogy ez alapon tegye meg a megfelelő lépéseket a kir. olasz kormány útján az illető külföldi államok kormányainál.“

Indítványomat, melyet a kongresszus egyhanguan elfogadott, írásban is benyújtottam a kongresszus elnökségének, hogy biztosítsam annak teljes szövegét.

Lóvédelem télviz idején.

Nincs mit bővebben bizonyítani, hogy az embernek ősidők óta leghivebb munkatársa, a ló, az év minden szakában rászorul a gondozásra, a védelemre, de pl. a fővárosi viszonyokat és specialiter a terüvontató lovakat tekintve, különösen rászorul e rabszolgá állat a védelemre a téli évszakban.

A terüvforgalom természetesen a téli hónapokban sem szünetelvény, munkát, rendszerint súlyos munkát rovnak ekkor is lovainkra s ezt a munkát ilyenkor még súlyosabbá teszi egyfelől az utaknak hóval, jéggel borított volta, nehézsége, a hőmérséknek alacsony foka, mely a lóféle állatra mindenkor csak hátrányos, de azzá teszi másfelől még a kocsis nép téli élete is, amely — valjuk be őszintén — semmikép se rózsás.

Nem lehet eléggé nyomatékosan a ló gazdájának a figyelmébe ajánlani azt, hogy a megnehezült téli utakra való tekintettel, ne engedje meg, hogy járművei tulterheltesse; amit az ő két jó lova nyári száraz uton könnyedén vontat fel 40 métermázsaig is, (de ezentul kinlódás nélkül nem) azt télviz idején kinlódás, megrokkolás, elhibásodás, tehát károsodás nélkül meg nem bírja.

Nem a szomszéd, hanem az ő kára, ha sokszor 1000 koronán felül vásárolt lova egyetlen ily téli tulterhelés következtében úgy megrokkol, hogy aztán jó esetben legfeljebb vágóhídon értékesíthető valami rendkívül szerény áron, de igába többé nem.

Nagyobb állományban csak egy pár ily ló kidőlése is már egész kis vagyoni-vesztést jelent, egy pár lóállományban pedig rendszerint üzem beszüntetését jelenti.

A tulterhelésen kívül igen jelentékenyen esik aztán a mérlegbe az, hogy vajjon történik-e gondoskodás arról, hogy télviz idejéhez mért patkolásban részesüljön a ló, vagy ne részesüljön. Hiszen a kellő u. n. téli-vasalás bizony pénzbe kerül, a kocsisnak gondot is ad, a patkók éles sarkainak a patkóra való fel- és arról való lecsavarása által, de ez a költség, ez a fáradság nagyon kifizeti magát, mert lehetővé teszi, hogy a munkásló kisikamodásoktól, felbukásoktól menekülve, biztosan kapaszkodhassék a terüvontatáskor a téli sikos talajba s erejéből ki ne merüljön és ne kinlódjon.

Igen rosszul számító lótulajdonos vagy kocsis az, amelyik minderre kellő ügyet, gondot nem vet; hiszen már ha pusztán arra a kellemetlenségre gondolunk, amely egy talán tul is terhelt, de egyben talán nem megfelelő patkókkal ellátott lófogatot érhet ilyen téli sikos, nehéz uton, már rá kell jönnünk, hogy a megfelelő téli- (éles-) vasalásra áldozni érdemes, saját érdekünkben szükséges.

Rossz gazda aztán az, aki télviz idejére igavonó lovait kellő takarókkal (pokróccal) el nem látja. Az ilyen gazda próbálja meg pl. megállani egy helyben talán órák hosszágig is, egy becsületes meleg ujjas, vagy éppen bunda nélkül, talán rájön akkor, hogy az a boldogtalan, panaszkodni nem tudó fiakeres vagy konflisó, avagy igás kabala is szívesen venne egy jó-ravaló takarót, pakrócot, ólmos, esős, havas, zuzmarás

időben és semmikép sem szegülne ellene annak, hogy mondjuk 10–20 fok hidegben az etetés, itatás után ne a jéghideggé lett zablát tegyük meleg hordászára, mely ennek következtében hozzáragad és megsebesül, hanem azt a zablát, amelyet kesztyűnkkel vagy a pokróccal való előzetes dörzsöléssel felmelegítettünk.

Ha csak ezen irányokban tesszük is meg azt, ami állataink védelmére szolgál s az emberséges bánásmódhoz tartozik, már is eleget tettünk arra, hogy helyesen, emberségesen cselekvő lótulajdonosnak, kocsisnak mondjon a közönség, de egyben eleget tettünk arra is, hogy érdekeinket ez irányokban megvédjük.

Nem sokból áll ime ez az egész téli lóvédelem, ha még ki nem feledjük, hogy munkásállataink, mint jó magunk is, ha dolgozunk, nem nélkülözhetik a jó kosztot s az éjjeli nyugvást, pihenést. Tartsuk hát jól őket s ne zaklassuk embertelentül, hiszen kenyérkeresőink ők, és ime egyebet a jó gondozásnál, emberséges védelemnél nem követelnek tőlünk. Ne kinozzuk, ne rontsuk a szemeiket szemellenzővel; ne ostorozzuk, ne bántalmazzuk; ne vágjuk le a farkát tőből; ne peckeljünk fel, vagy ne huzzuk le a fejüket szíjjakkal; ne tőrjük, hogy a szerszámok felsebezzék; ne tréfáljunk, ne is embertelenkedjünk semmi formában velük, hadd tudják meg, hogy bennünk, emberekben, jóakarót s nem ellenséget birnak. Ekkor öröm és haszon igazán ezt a nemes állatot tulajdonunknak tudni és hűséges segítőknek ismerni.

Monostori Károly.

Az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga és a népiskola.

II.

A népiskolai munka szereplésének fontossága megkívánja, hogy még egy pillanatig időzzek a sokszor és sokféleképp meghányt-vetett iskolai kézimunkánál, az u. n. slöjdnél.

Az iskolai kézimunka által a gyermek keze ügyességet nyer; figyelme, ítéllete s ezzel értelme, akarata fejlesztést és erőt. Munka által nevelődik a gyermek munkára, szorgalomra. A kézimunka, mint a legjobb nevelőeszköz, óv a tétlenségtől s így a gonoszág elkövetésétől.

A finnek, svédek, amerikaiak, angolok iskolája mutatja a kézügyességi gyakorlatok pedagógiai, nemzetgazdasági célját, morális értékét. Az iskola ily irányu nevelésének s az ezt szolgáló eszközöknek az életre való kihatását a legfrappánsabban mutatja Anglia, mely ipari, mechanikai, kereskedelmi nagyságát az iskola padjainak köszönheti.

Helyesen cselekszünk akkor és úgy, ha a gyermek ismeretének körében mozogva, megismertetjük először a madáretetet s ezt megszerettetjük vele s példaadásunk által a madarak védelmét az okszerűség terére vezetjük. Megfelelő eredményt elérhetünk már az első osztálybeliakkal is a fogadalmat, mint az egyévi tanítás-nevelés eredményét, letétethetjük s a neve-

lési munkánkat ezzel is megpecsételhetjük. E fogadalom többszöri megisméltése, miáltal ez köznapiassá és sablonossá válnék, felesleges. Elég az idő és alkalmként való ráutalás s felelevenítése a fogadalomnak.

Ha a gyermeket egyszer a Liga tagjává tettük, kell, hogy a vezetés által arra érdemessé is s magunkat a vezetésre képessé tegyük. Képességünket nevelésünknek a gyermek egyéniségére való befolyása mutatja. Szükséges lenne, hogy az „Értesítő könyvbe“, melyet a szülő minden negyedben aláír, helyet foglalna az Országos Madárvédő Liga tagsági jegye a fogadalommal, a gyermek aláírásával. A szülő és tanító pedig megtehetné észrevételét a fogadalom meg- vagy meg nem tartására vonatkozólag. Ez észrevételből láthatná a tanító nevelési munkájának eredményét, vagy eredménytelenségét s kereshetné önmagában, vagy a gyermek akaratgyengeségében a hibát, mely utóbbi esetben az akarat intenzívebb nevelésére terelné a tanító figyelmét.

A szülő és tanító kölcsönös észrevételei közelebb hozzák az iskolát a családhoz. Hogy ez a kapocs létrejöjjön s mennél szorosabb és állandóbb legyen, szükséges lenne már a beiratás alkalmával előkészíteni, fölvilágosítani a szülőt ily irányu nevelési ténykedésünk célja s eszköze felől.

Nemcsak madárvédelmi, de nevelési szempontból is értékesek lennének a *Pethes*-féle kérdőpontok mintájára szerkesztett kérdőpontok, melyek a gyermek lelkének megismerésére vezetnének, melyekből kitűnének az állatok iránti szeretete is, avagy gyűlölete is. Mindent tudni — mondta egy tudós — annyi, mint mindent megbocsátani.

E kérdőpontoknak tehát a legnagyobb haszna a fegyelmezésnél érvényesülne.

Ily irányu munkálkodásban látom a Liga kitzűzött céljának megközelítését.

Ismerjük meg a gyermeki lélek ferdeségeit, melyek fékezésre, rendezésre szorulnak; ismerjük meg dicséretes tulajdonságait, az erény forrásait, melyek ápolást, továbbfejlesztést kívánnak. A pedagógia egyik régi kívánsága szerint a *tanítónak első sorban nevelőnek kell lennie*. A nevelői munka, a tanév kezdetén, a gyermek bizalmának felköltésével kezdődik.

Már a tanév elején keltsük fel a gyermek szíves fogadása, a hozzá való leereszkedés által bizalmát. Szerezzük meg erkölcsi és szellemi felsőbbségünk-ből eredő tekintélyünk által a gyermek tisztelettel párosult szeretetét, hogy a bizalom, tisztelet és szeretet utjain szeretettel férközöhosszunk hozzá s szeretettel fékezhesünk, irányíthassuk rombolási ösztönét s részvétet, szánalmat tudjunk kelteni ott, hol egy élet megszünt. Nem csupán az ész, a szív emeli az embert az emberek közé s teszi tökéletessé. Eszembe jutnak *Herder* eme szavai: „Jó fej, rossz szív mellett olyan, mint sárban a gyöngy.“ Szeretnie kell az embernek embertársait, mint ezt Jézus világot átölelő szeretetével megmutatta, jóakaró szeretettel kell viseltetnie Isten egyéb teremtményeihez is.

E nevelési ténykedéssel senki sem haladja túl az iskolai nevelés körét, hanem azt tartalmassá, gyakor-

latiassá teszi s az országnak hasznos polgárokat, az Országos Ifjusági Madárvédő Ligának pedig értékes és tevékeny tagokat nevel. Nevelés által emeli a tanító a gyermeket az emberi jog- és méltóságra s teljesíti a megélhetés nehéz viszonyai közt is nemes kitartással azon szent kötelességét, melylyel hazájának tartozik, melyet a költő négy szóba foglalt: *a haza minden előtt! Ki gyermeket nevel: a haza iránt szent kötelességet teljesít* — mondja Kölcsey. — Nagyon igaz!

Stoll Ernő,
ág. h. ev. tanító.

Az Országos Állatvédő Egyesület a lugosi kiállításon.

Az Orsz. Á. V. E. a lugosi, illetve a Krassó-Ször. vármegyei Állatvédő Egyesülettel a Krassó-Szörény vármegyei Gazdasági Egyesület jubiláris mezőgazdasági, termény-, állat-, gép- és ipar-kiállításon együttesen részt vettek, amely f. évi szept. hó 23-án nagyszámu közönség jelenlétében nyílt meg s tartott okt. hó 6-áig.

A kiállítás a parkszerűen befásított sátratóbor tágas helyiségeiben tartatott meg. A zászlókkal gazdagon diszitett árnyas fasorokat nagyban emelte Nie metz F. temesvári műkertész különleges fenyő-kiállítása. A remekül dekorált zenepavillon s a különféle tarka vegyületben elhelyezett sátrak, bazárok, virággruppok stb. a nézőknek felette kellemes szórakozásul szolgáltak.

A mezőgazdasági csoportban egy külön asztalon és tágas faltéren voltak az Orsz. Állatv. Egyesület kiadványai kiállítva. A faltéren, a „Ne kinezd az állatot“ c. falitáblánk köré voltak szépen csoportosítva Gyermeknaptáraink és különféle népszerű kiadványaink, melyeket fenyőágak és mohónia galyak vettek körül. Az asztalon is zöld koszorúk között különféle röpirataink voltak elhelyezve.

Közvetlen szomszédságunkban a lugosi Állatvédő Egyesület állított ki különféle füzeteket, melyek jobbra Tafferner Béla tollából kerültek ki. Ezenkívül kiállítottak még madáretetőt, több rendbeli fészekodut, madáreléséget, különféle a téli etetéshez alkalmas magvakat, cinegekalácsot s ennek készitési módját. A lugosi Állatv. Egy. nevében Tafferner B. egy röpiratot is írt és nyomtatott, melynek címe: „Kapt fel és olvasd! Óvjuk és védjük hasznos madarainkat!“ A Krassó-Ször. vármegyei gyümölcsstermelés érdekében volt ez kiadva. Fel is kapták, mert 1500 példány közül egy sem maradt, széthordták a szélrózsa minden irányában!

Egyáltalán nem mondhatjuk, hogy az Állatv. Egyesület kiadványai a látogató közönséget nem érdekelték volna. Mintegy 300 drb. különféle füzet és könyv s vagy 500 drb. hirdetmény az állatkinzás tilalmára vonatkozólag volt a „Kapt fel és olvasd“ c. röpiraton kívül kiállítva s a kiállítás végére ebből alig maradt néhány füzet, melyek t. i. a falra voltak szögelve, a többit a közönség széthordta.

Asztalunk előtt mindég volt egypár látogató, kik figyelemmel szemlélték a kiállított dolgokat. A kiállítás

megnyitása utáni napon, vasárnap, több mint tizezer ember látogatta a kiállítást. Kiállított füzeteket és röpiratainkat már ezen a napon széthordták; egyesek még a felügyelet mellett is ellopkodták. S jó, hogy még készletben volt egy csomag pótlásra.

Okt. hó 4-én Darányi volt földm. miniszter ur ő nagyméltósága is megtekintette a kiállítást. A két Állatvédő Egyesület nagy nyomtatott föliratai az ő figyelmét is fölkeltették. Megállt s e szavakkal fordult az őt kalauzoló dr. Medve Z. főispánhoz: „Hát az Orsz. Á. V. E. is képviselve van! Ez szép és okos dolog. Nem tapasztaltam még, hogy állatvédő egyesületek kiállításokon részt vettek volna. Pedig ez a legjobb alkalom, hogy kiadványaikat és működésüket a közönséggel megismertessék. Ezt a vezetőségük nagyon helyesen tette.“

A bíráló-bizottság is elismeréssel emlékezett meg amidőn az O. Á. V. Egyesületet kitüntette.

E kiállításon való részvételünkől az a tanulságunk marad, hogy az Orsz. Állatvédő Egyesületnek minden az ország területén előforduló kiállításon részt kellene venni s összes kiadványait diszkötésben és füzve ki kellene állitania. Ezenkívül ezer és ezer példányban kellene népszerű röpiratokat terjesztenie, melyek a néppel az állatvédelem erkölcsi és közzgazdasági jelentőségét megismertetnék. A madárvédelmet is így lehetne szélesebb körökben elterjeszteni. Nagyan hozzájárulna ez ahoz, hogy az O. Á. V. E. célját, föladatát az emberek országszerte megismerjék és megbecsülni tanulják.

Tafferner Béla.

A kassai Állatvédő Egyesület diszközgyűlése.

A Kassai Állatvédő Egyesület, mely az O. Á. V. E. kezdeményezésére 1885-ben alakult, hosszas szünetelés után f. é. december hó 10-én d. e. 11 órakor a kassai városháza disztermében tartotta meg újraalakuló diszközgyűlését, mely egyuttal néhai Senka József dr. orvosnak, aki 10,000 K-ás alapítványával örök időkre biztosította az egyesület fönnállását, emlékünnepe is volt.

Arányi Antal polgári képezdei igazgató óriási fáradozása következtében fényes közönség gyűlt össze az ünnepélyre. Ott voltak Fischer Colbrie Agost püspök, az alispán a főispán képviselőjében is, a polgármester, Melczer Malvina bárónő, a tanintézetek képviselői, a fiatalág stb.

Arányi Antal elnök megnyitó beszéde után Fodor Árpád szövetségi titkár adta át a szövetség és az O. Á. V. E. meleg üdvözlését és szerencsekívánatait.

Erre Ravasz István titkár, majd Kemény Géza pénztáros adta elő jelentését. Majd az előkészítő bizottság javaslatai és a választások következtek.

Az ünnepély fénypontja dr. Stuhlman Patrik praemontrei tanár emlékbeszéde volt, melyet dr. Senka József fölött mondott.

Az emlékezetes diszközgyűlést az elnök köszönő szavai fejezték be.

A Kassai Állatvédő Egyesület tisztikara s választmányja:

Elnök: Arányi Antal nyug. képezdei ig. *Elnöknő:* báró Melczer Málvin. *Alelnök:* Dr. Hoffmann Arnold theol. tanár. *Titkárok:* Ravasz István áll. el. isk. tan. Várnai Ernő főreálisk. tanár. *Pénztáros:* Nigriny Ernő jav. int. családfo.

Régi (választmányi) tagok: Éder Ödön, dr. Hohenauer Ignác, Kemény Géza, dr. Klekner Alajos, Lekly Gyula, Megay Gusztávné, Mőszl Gusztáv, Sudy K. János.

Új (választmányi) tagok: A kir. jogakadémia igazgatója, a gazd. akad. igazgatója, a főgimnázium igazgatója, a főreáliskola igazgatója, a felső keresk. igazgatója, a felső iparisk. igazgatója, a női gazd. int. igazgatója, a kir. kath. tanítóképző igazgatója, a rk. tanítóképző igazgatója, a felsőbb leányisk. igazgatója, a polg. fiuisk. igazgatója, az ágh. hitv. leány polg. isk. igazgatója, az áll. el. isk. igazgatója, az izr. el. isk. igazgatója, Bánó Lipót, Bartay Oszkár, dr. Blanár Béla, Bradovka Gyula, Bródy Frigyesné, Bukovszky Péter (honv. század.), Bukovszky Péterné, Darvas Imréné, Ferdinándy Gyula, özv. Gerlóczy Gézáne, Gerlóczy Béla, Hedry Lőrinc, Herboly Ferenc, dr. Klein József, Koleszár József, Kresz János, dr. Körmendy-Ékes Lajos, Kozora Endre, Karasz-Gabi Ödön, Legányi Andor, Mattanovich Sándor (tüzérőrnagy), dr. Mázy Engelbert, Mohr Béla, Mőszl Miklós (honv. főhadn.), Naumann Louisné, Preyer Sándor (ezredes), dr. Puky Endre, Révész Kálmán, Sipos A. Gyula, dr. Stuhlmann Patrik, dr. Szalay László, Szalay Lászlóné, dr. Szepessi Miksa, Takács Béla, Tost Barna, Váczy József.

Egyesületi és szövetségi hírek.

Országos Állatvédő Egyesület.

Az Országos Állatvédő Egyesület választmányja és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének végrehajtó-bizottsága 1911. november 30-án tartott együttes üléséről a következő jelentést közöljük:

Jelen voltak: Máday Izidor, ny. min. tanácsos elnöklete alatt Grimm Gusztáv és K. Nagy Sándor t. elnökök, Monostori Károly főtitkár, Hänsler Károly t. titkár, dr. Stern Adolf ellenőr, Fodor Árpád szövetségi titkár, Grimm Gusztávné, özv. Kolosváry Károlyné, özv. dr. König Henrikné, özv. Schmidt Miklósné, Bartos Hugó, Fein Dávid, Fenyvessy Adolf, dr. Jellinek Ede, dr. Mariska István, dr. Rajic Dusan, Reiff Ágoston, óvári Szeőke Béla választmányi tagok, Fölker Józsefné alapító-, özv. Pagáni Henrikné rendes tag és Huszár Mária mint vendég. Kimentette magát: Chernel István Kőszegről, Czapáry László Székesfehérvárról, dr. Kováts Lajos Pozsonyból, Marosi József Esztergomból és Péntek Gáspárné vál. tag, Rajcsich Hedvig és Simay

Aladárné. Elnök felkéri a jegyzőkönyv vezetésére Hänsler Károlyt, hitelesítésére Fenyvessy Adolf és dr. Mariska István urakat.

A napirend előtt az elnök a következő előterjesztéseket teszi:

Mult évi december 20-án tartott ülésben a Gyermeknaptár előkészítése érdekében a főtitkár-szerkesztő mellé egy bizottság választatott, melynek tagjai lettek: K. Nagy Sándor, Fodor Árpád és Selymessy Ferenc urak. Az elnökség javaslata oda terjed, hogy az O. Á. V. E. alapszabályainak 21. §-a értelmében megalakítandó állandó szerkesztő-bizottság hatásköre, mely bizottság a Gyermeknaptár és az egyesület egyéb kiadványainak a főtitkárral egyetemben való szerkesztésére van hivatva, az előbb említett bizottságra ruháztassék, melynek elnöke K. Nagy Sándor, tagja Fodor Árpád és Selymessy Ferenc.

Egyhangulag elfogadtatik.

Az elnökség felhatalmazást kér arra, hogy szövetségi elnök minőségében a szövetséges egyesületekkel való levelezés egyszerűsítése és gyorsítása érdekében esetről-esetre egyes ügydarabok elintézésére a szövetség titkárát felhatalmazhassa.

Elfogadtatik.

Az elnökség javasolja, hogy eddigi gyakorlat szerint, Hänsler Károly pénztáros-titkárnak 200 korona és Roth János expeditornak 100 korona jutalom engedélyeztessék, mely összegek kevéssel haladják meg a nevezettek által élvezett természetbeni lakás után az egyesület pénztárába fizetett házadó-megtérítést.

A választmány a javaslatot általános helyesléssel egyhangulag elfogadja, mire Hänsler Károly pénztáros-titkár köszönetet mond.

Elnök bejelenti, hogy az egyesület arra az örvendetes vívmányra utalhat, hogy az 1912. évi állami költségvetésben a földművelésügyi tárca keretében ezuttal először szerepel egy tétel az állatvédelem céljaira. Indítványozza, hogy a jelen ülés határozatából gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter urhoz köszönő irat intéztesse, mely indítványt a jelenvoltak éljenzéssel és helyesléssel fogadják el.

1. Az O. Á. V. E. főtitkárnak jelentéséből közöljük a következőket:

„Azóta, mióta a földművelési m. kir. miniszter ur ügykörébe utaltatott az ország állatvédelmi ügye, ő Excellenciája alakulásban levő vidéki állatvédő egyesületek alapszabályait állatvédelmi szempontból történő véleményezés és a miniszteri jóváhagyási záradéknak hivatalos lapunkban való közlése végett egyesületünknek megküldi.

„Ne kinezd az állatokat“ felirású falitáblánk 2-ik kladása a lefolyt időben elkészülvén, azt ingyenesen terjesztettük és terjesztjük egyéb ily természetű kiadványainkkal együtt. A „Madarak és Fák“ napjáról szóló iskolai jelentéseket magába foglaló gyűjtőmunka most már a befejezés küszöbén áll s közelebb forgalomba kerülhet.“

„Gyermeknaptárunk terjesztésére folytatólagosan minden olyan intézkedést, mely a sikerre biztosítékot

látszott nyújtani, megtettünk. E kiadványból eddig 70,000 példány kelt el.“

„Állatvédelem című lapunk értékes anyagát öregbíteni törekedtünk, de sajnos, terjedelmét utóbbi időben a kiszabott 8 oldalon túl vinni nem mertük, mert az előfizetési díjakban nagy a hátralék és a fizetést szorgalmazó felhívások ismételtelen eredménytelenek maradtak.“

„Abból az alkalomból, hogy f. évi október 12—15. napjain Torinóban nemzetközi állatvédelmi kongresszus tartatott, felkértük Chernel István alelnökünket, hogy abban egyesületünk képviselőjeként vegyen részt. Elnökünk erre készségesen vállalkozott, a kongresszuson résztvett és erről jelentést tett egyesületünknek.“

„A 3 hónapos ebzárlatról jelentem, hogy az tudvalevőleg lezajlott s mintegy 2 ezer oly gazdtalan, utcákszerű étlen-szomjan kóborló és kinlódó kutya megsemmisítésére vezetett, amelyek folyton veszélyeztettek itt az embereket és azon ebtartók kutyáit, kik kifogástalan gondozásban részesítik állatjaikat.“

Vajha a Budapestet környező vármegyei területeken, honnan a veszélyes ebeket kapjuk, sikerült volna az ebtartásban oly javulást felidézni ezzel a 3 hónapos ebzárlattal, hogy meg lenne végre kímélve a főváros a veszettség ragályának behurcolásától s ne bizonyulna valószínű az az aggályunk, hogy dacára a kényszerű kutyamartiriumnak, minden marad a régiben.“

„Állatmenedék-házunkban a lefolyt idő alatt 66 állat nyert gondozást és mentőkocsink 14-szer vétezt használatba.“

A főtitkári jelentést tudomásul veszik.

A szövetség titkárnak jelentéséből megemlítjük a következőket:

„A lefolyt idő alatt összeköttetésben voltunk a miskolci, ipolysági, kecskeméti, szombathelyi, soproni, nagyvárad, lugosi, esztergomi, kőszegi, aradi, bajai és szetgotthárdi állatvédő egyesületekkel.“

A földmivelési miniszter jóváhagyta a szombathelyi és resiczabányai egyesületek alapszabályait. Hátra van még a miskolci, székesfehérvári és kevevári egyesületek alapszabályainak jóváhagyása.

Új egyesületek alakítására kezdeményezések történtek: Balassagyarmaton, Nagykárolyban, Veszprémben, Feketealmon, Brassóban, Szenteleken, Abaujsziksón és Becsehelyen. Előbbi kezdeményezést szorgalmaztunk Komáromban, Győrben és Désen.

Arad városa az ottani Á. V. E.-nek évenként 100 korona segítyt szavazott meg.

Beöthy László új keresk. minisztert üdvözlöttük azon alkalommal, hogy az uttörvény revíziójáról nyilatkozott és kértük, legyen tekintettel a munkálatban az állatvédelmi vonatkozásokra.“

Tudomásul vétetik.

Pénztáros jelentése szerint a vagyon 98 239 kor. 54 fill. és 186 kor. 54 fill. egyenleg feltüntetése mellett 5891 kor. 68 fill. pénzforgalom.

3. Állatvédő felügyelői jelentés 40 munkanapon végzett 60 eljárásról.

Felvigyázó jelentése 61 napon a székesfővárosnak mind a tíz kerületében eszközölt, főleg a lókinzásokat megakadályozandó működéséről, és végre a

4. Taglétszám 179 alapító és 1233 rendes tag. Fenyvessy Adolf, K. Nagy Sándor és dr. Mariska István hozzászólása után tudomásul vétetik.

5. A napirand 5. és legfontosb pontját képezte megvitatása annak a tervezetnek, melyet az egyesület a székesfőváros helyi állatvédelmi állapotának javítása érdekében előkészített és melyet a székesfőváros és az államrendőrség együttes értekezlete elé terjeszteni szándékozik.

Ez a tervezet november hó 16-án egy előzetesen egybehívott szűkebb keretű értekezleten tárgyalatott, melyre az egyesület tisztikarán kívül K. Nagy Sándor, dr. Mariska István, dr. Stern Adolf és Fein Dávid, mint előadó kérték fel. (Hausmann Alajosné, Chernel István, dr. Lendl Adolf elnökök, Feder Ferenc és Soltész Károly meg nem jelenhettek).

Az előzetes értekezleten megvitatott és elfogadott javaslat pontozatait ezuttal is Fein Dávid előadó terjesztette a választmány elé.

a) Az első pont odairányul, hogy a közutakon szerencsétlenül járt vonóállatok gyors és emberséges elszállítása érdekében a székesfőváros kéressék fel arra, hogy e célból a tűzoltóság igénybevételével intézkedjék. Előadó egyuttal előterjeszti a székesfőváros által kiadandó szabályrendeletet is, mely a tűzoltóság által kezelendő mentőkocsi igénybevételét kötelezővé teszi.

Grimm Gusztávné urnő hozzászólása után egyhangulag elfogadtatik.

b) A kocsisiskola felállítása kértik a székesfőváros tanácsától, esetleg ez intézmény felállításának megfelelő alapítási és fentartási költség engedélyezése mellett az O. Á. V. E.-re ruházása.

Fenyvessy Adolf és K. Nagy Sándor hozzászólása után elfogadtatik.

c) A székesfővárosi tanács felkérendő, hogy az istálló-ügy rendezéséről régebben szerkesztett és még tárgyalás alatt álló szabályrendeletet minél előbb léptesse életbe.

Elfogadtatik.

d) A szf. tanács felkérendő, hogy az állategészségügyi telep építését és szervezését mielőbb befejezésre juttassa, ami a kutyák és macskák befogadása körül tapasztalt állatkinzásokat megszüntetné. Grimm Gusztáv előadó a nevezett állatok kivégzésére vonatkozólag újabb alkalmas emberséges eljárás ismeretét csatolja.

Elfogadtatik.

e) A terhes szekerekkel való közlekedés tárgyában a székesfőváros egy új szabályrendelet megalkotását tervezi, mely már huzamos idő óta tárgyalás alatt áll és a főváros több szakbizottsága által elfogadtatik. Ebben a stádiumban az egyesület rendszeres hozzájárulásának már helye nem lévén, a választmány azt határozza, hogy a szf. tanácsához az egyesület külön előterjesztéssel forduljon és kérelmezze, hogy az állat-

védelem érdekében kívánatos és Fein előadó által készített pontok a tervezetbe felvétesse.

Dr. Jellinek Ede felszólalása után elfogadtatik.

f) Az államrendőrség főkapitánya felkérendő, hogy az összes legénységet lássa el egy oly utmutatással, mely az állatkinzásokat és a kihágásokat ismeretné és idevágó esetekben a rendőr viselkedését irányozná. Ennek az utmutatásnak szerkesztésére az O. Á. V. E. vállalkoznék.

Elfogadtatik.

g) Kívánatos volna, ha az illetékes fenhatóság által oly utasítás adatnék ki, hogy az elsőfoku ítélkező rendőrbírók és ügyészek állatkinzási kihágásoknál a törvény által megengedett nagyobb foku büntetést alkalmazzák.

Elfogadtatik.

h) A sikos utak által előidézett állatkinzások lehető megelőzése végett a főkapitányság felkérendő, hogy fagyos idő beálltával szedésben állandóan készen tartott falragaszokkal az érdekeltet rögtön figyelmeztesse.

Bartos Hugó hozzászólása után elfogadtatik.

i) Megsérült és életképtelen lovaknak a baleset helyén a gypmester által való kivégzése hozatik javaslatba.

K. Nagy Sándor, Jellinek Ede, Bartos Hugó, dr. Mariska István és Monostori Károly hozzászólása után elfogadtatik.

k) Új bérkocsi-engedély kiadása ahhoz a feltételhez lenne kötendő, hogy vak lovak használata, szemellenző alkalmazása és a farkcsonkítás mellőztetnék.

Elfogadtatik.

l) Az éjjeli alkalmazásban levő bérkocsik fogatainak külön ellenőrzése kérendő.

Elfogadtatik.

m) A társaskocsik férőhelyei szigoruan ellenőrizendők és az emeletes társaskocsik a forgalomból kivétesse.

Elfogadtatik.

A jelen javaslatok nem terjednek ki az ebtartásra, miután e részben a székesfőváros új szabályrendeletet tervez és az O. Á. V. E. kérelmezte, hogy a tervezethez hozzászólhasson.

A macskatartás tárgyában az O. Á. V. E. a közönséghez fordulna azzal a kéréssel, hogy a felesleges kölyökmacskákat és beteg állatokat az O. Á. V. E. menedékházába szolgáltassák be.

Előadó továbbá a szf.-tól kért értekezlettől függetlenül többirányú javaslatot tesz: az egyesület folyamodnék a földművelésügyi miniszterhez a baromfiállításnak az állatvédelem érdekében való szabályozása és a lovak farkainak csonkítása ellen tehető intézkedések érdekében. A szemellenzők lehető kiküszöbölése érdekében a szijgyártó-iparosokhoz országszerte megkeresést intézne az O. Á. V. E., hogy a lószerszámokat szemellenző nélkül is készítsék és árusítsák. Az O. Á. V. E. kocsisok és fuvarosgazdák közt terjesztendő röpiratot adna ki, mely lovakkal való emberséges bánásmódot volna hivatva ismertetni és előmozdítani. A helyi állatvédelemre vonatkozó összes törvényes rendelkezé-

sek és szabályrendeletek egy füzetbe foglalva kiadandók lennének.

A választmány mindeme javaslatokat elfogadta, előadónak elismerésre méltó munkájáért köszönetet szavazott és az elnökséget utasította, hogy a további lépéseket a székesfőváros tanácsánál tegye meg.

A Soproni Á. V. E. f. évi október hó 24-én tartott választmányi gyűléséről közöljük a következőket:

Elnök üdvözli a megjelenteket és megnyitja a gyűlést.

Közli, hogy az egyesületnek egyik legbuzgóbb tagja, több éven át volt számvizsgáló bizottsági tagja, idősb. Fendt Károly ny. m. kir. postaigazgatósági pénztárnok, f. évi aug. hó 30-án elhalálozott. Indítványozza, hogy ezen kiváló nemes szívű állatbarát és madárvédőnek emléke a jegyzőkönyvben megörökíttessék.

A jelen voltak az indítványt elfogadták.

Első titkár előadja az utolsó választmányi gyűlés óta történt következő dolgokat:

1. Az állatvédelmi világszövetség magyarországi osztálya küldött „A ló kérelme a gazdájához” című röpiratból 100 példányt.

Ezt szétosztották szállítók, bérkocsitulajdonosok és más fuvarosok között, alkalmazottjaik számára.

2. Az itteni elemi iskolák igazgatóságait felkértük, hogy a madarak és fák napja emlékére a harkai fensíkon tavaly megkezdett befásítást az idén folytassák és végett a városi erdőmester ural érintkezésbe lépjenek.

3. A fő helyi lapokban az idén is felkértük a lakókat, hogy ahol folyóvíz nincs a közelben, tegyenek ki alkalmas helyen naponta friss vizet a kutyák és madarak számára. Közöltük azt is, hogy kóborló macskák ellen mi a legcélszerűbb.

4. Kértünk és kaptunk az O. Á. V. E.-től az itteni és vidéki iskolák számára is állatvédelmi falitáblákat és megküldtük azoknak.

Kaptunk nev. egylettől, miután készletünk elfogyott, 30 drb. odu-használati utasítást és 10 drb. állatvédők törvénykönyvét.

5. A deaktéri etetőasztalok ki lettek javítva. Épügy az etető kunyhók is.

6. A turini és a londoni állatvédő egyesületek meghívták egyletünket az ott tartott állatvédő, illetve humánus kongresszusra.

A turini kongresszuson szövetségünket Chernel István és Földi János miniszter tanácsos, a kiállítás ot-tani magyar bizottságának tagja képviselték.

7. Az Erzsébetligetben alkalmaztunk 20 darab új odut.

8. A helyi főlapokban közöltük, hogy egyesületünknek odvak, etetőasztalok és madárkalács gyári áron kaphatók.

9. A m. kir. Ornithologiai Központnak megküldtük a f. évről szóló jelentést madárvédelmi telepeinkről.

10. Egy névtelen állatbarát azt indítványozta, hogy alapítsunk egy állatmenházat.

Erre vonatkozó határozat: A legközelebbi gyűlésen lesz tárgyalva.

11. A rendőrfőkapitányságnál jelentettük, hogy közölve lett velünk:

a) hogy a „Fehér Rózsa” szálloda melletti csemegekereskedésben bibictojásokat árusítanak,

b) hogy a Szélmalom-utcában egy Klobek nevű asztalosgyári üzletvezető fülemüléket fog és árusít.

A rendőrség elkobzott nála néhány madarat és eljárt ellene.

c) hogy az „Auf der Alm” és a „Schweitzer-Haus” vendéglőben és özv. Pacherné löverjében macskákat tartanak, melyek nagy kárt tesznek a madarakban.

A főkapitány ur szigorú utasításokat adott erre vonatkozólag a rendőröknek.

12. Beléptek mint új alapító tagok 50—50 korona összeggel:

Döry-Horváth Miklósné urnő Mihályiban és a félszerfalvi cukorgyár, Hartig és Rothermann.

Az összegek gyümölcsözőleg el lettek helyezve.

Mint rendes tagok: Götzen Hubertné grófné (bejelentve Wachtel Fr. ur által) és Wehofer József, pt. s. ellenőr ur, (bejelentve Eigner Istv. ur által).

Mint adakozó, évi öt korona összeggel a Soproni Takarékpénztár.

A választmány az előadottakat köszönettel tudomásul vette.

„Resica és Vidéke Állatvédő Egyesület” választmányának 1911. évi nov. hó 12-én tartott ülése. Jelen voltak Pálya Mátyás elnöklete alatt: Gontza Miklós titkár, Tietz József alelnök, Brodnyánszky János, Bonka János, Engel Sándor dr., Neda Ávrám, Patesan Miklós, Speidl Ernő, Sajó György és Várhelyi Sándor választmányi tagok, stb.

Az elnök megnyitó beszédében üdvözölvén a jelenlevőket, hangoztatja, hogy az egyesületnek megalakulása óta ez az első választmányi ülése. Őszinte örömeinek ad kifejezést a felett, hogy a kezdet nehézségeivel küzdő egyesület lassu, de annál biztosabb lépésekkel halad kitűzött humánus célja felé.

Gontza Miklós titkár jelentéséből kiemeljük a következőket:

Működésünk első évében bevételeink nem voltak s így még kötelező kiadásainkat sem fedezhettük. Kérvényt intéztünk az anyaegyesülethez a hivatalos lapért esedekessé vált előfizetési díjnak kivételes elengedéseért; amit az anyaegyesület teljesített is.

Az anyaegyesület rendelkezésünkre bocsátott 65 drb. „Ne kinezd az állatokat” című színes falitáblát, melyeket legmegfelelőbbben szét is osztottunk úgy helységünkben mint a vidéken.

Nyomatványokat is szétosztottunk, melyeket nemkülönben az O. Á. V. E.-től kaptunk. Ezek, tekintve azt, hogy lakosságunk tulnyomó része németajku, a következők voltak: — „Menschenpflichten” — 500 drb. „Für Kutscher und Pferdepfleger” — 500 drb. „Wass könnt Ihr Kinder für die Tiere tun?” — 500 drb. és „Tiere, die der Landmann schonen möge.” — 500 drb. Kaptunk még az O. Á. V. E. kiadásában megjelent 1000 drb. „A tulterhelés kerülése és a téli vasalás” című röpiratot, melynek óriási hatása volt. A mi sikos hegyi utainkon kétszeres fontossága van

az éles vasalásnak. Minálunk eddig csak az egyszerű lapos patkókat használták, de azóta télen általánossá lett a téli patkó a bármikor kicserélhető éles sarkokkal.

A választmány elhatározta, hogy kérelemmel fordul az egyes iskolák igazgatóságaihoz a gyermeknap-tárak terjesztése érdekében s egyben elhatározza, hogy egyesületünk is rendel belőlük szegény gyermekek közt való kiosztás céljából, karácsonyi ajándékkul.

Titkár jelentést tesz az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga minden évben való felújításáról és megnagyobbodásáról s hogy már a környéken is terjed; ami megint csak fényesen dokumentálja a tanítószág meleg ügyszeretetét.

Elnök vitatott ki, hogy miképen érhetné el egyesületünk legbiztosabban kitűzött nemes célját? Mozgalmat kellene indítani, hogy a nép természetes vezetői a jegyzők, lelkészek, tanítók jöjjenek össze, hogy beszéljék meg az égetően szükséges teendőket.

Engel Sándor dr., Speidl Ernő, Tietz József, Neda Ávrám, Brodnyánszky János és Sajó György magas színvonalon álló hozzászólásaik után a választmány elhatározza, hogy működési körébe a lehetőség szerint a vidéket is belevonja, felkéri a tanítói járáskörök elnökségeit, hogy a legközelebbi gyűlések tárgysorozatába vegyék fel az állatvédelmi ügy megvitatását. Ugy szintén kérelemmel fordul a főszolgabíróhoz is, hogy a jegyzői kart buzdítsa az egyesület céljainak intenzív támogatására. Ugyanilyen célzatból megkérésessel fordul az elnökség a resica-vidéki papsághoz is, mert fáradságunkat csak azon esetben fogja siker koronázni, ha a nép természetes vezetői karolják fel ezt az ügyet. Resicabánya nagyközség előjáróságához szintén kérelmet intéz az egyesület, hogy utasítsa rendőrségét arra, hogy kísérje figyelemmel az állatvédelmi kihágásokat s szigoruan büntesse meg mindazokat, akik az állatokkal brutálisan bánnak.

A Montvármegyei Állat- és Madárvédő Egylet november hó 27-én tartotta rendes évi közgyűlését B. Szokolyi Alajos elnöklése mellett.

Szokolyi Alajos elnök üdvözlő szavai után a közgyűlés tudomásul vette Bolgár István titkár évi jelentését, melyből kiemeljük, hogy az egyletnek 132 K. 41 f. készpénz vagyona van.

A tagok száma: 125.

Új tagok, Komáromy Ferenc dr. kir. tvszéki jegyző, Erdélyi Gyula vm. őrnök, gróf Wilczek Vilmos földbirtokos, Janák Sándor várm. őrnök, Friml Gyula tvszéki irodatiszt, Hirsch Károly dr. kir. p. ü. igazgató, Sipos Antal kéményseprő-mester, Vajda Barna földbirtokos, Vajda Barnáné urnő, Zmeskall György földbirtokos, Zanoletty József pénztárnok, Okolicsányi László árvsz. ülnök.

A költségvetés letárgyalása után az indítványokra került a sor.

Árvai József indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy az iskolafentartókat fel fogja kérni arra, hogy az iskolák udvarain madáretetőket és fészekodukat helyezzenek el, továbbá felkéri a tanítókat arra, hogy a tanulókat tanítsák meg madárodruk és egyszerű

etetők készítésére, s a hozzáforduló tanítókat e célból mintaodukkal és etetőkkal ellátja.

Panaszolja Árvai József pénztárnok, hogy Ipolyságon az állatkinzás fölötté virul, félig béna sebekkel borított tulterhelt lovakat láthatni, a baromfiakat vérző lábakkal tulszorosan kötik össze, természetesen fejfel lefelé kézi mérlegben mérik. Javasolja, hogy az egyesület írjon át a községi előjárósághoz az állatkinzások mint a kihágási törvénybe ütköző cselekmények szigorú megtorlása iránt s azon városi rendőrnek, ki az állatvédelemben a legnagyobb buzgalmat fogja tanusítani, az egyesület 10 korona jutalmat irányoz elő és annak kifizetésére hatalmazza fel az elnökséget.

A közgyűlés a javaslat értelmében határoz.

Indítványozza még, hogy a közgyűlés nyilvánítsa hálás köszönetét az Országos Állatvédő Egyesületnek a küldött állatvédelmi falitábláért.

Továbbá kérjen az egyesület a helybeli pénztáratól az egyesület céljaira némi segítséget.

Végül a közgyűlés hívja fel az egyesületi tagokat, hogy a beköszöntő téli időszakban az éhező hasznos madarakat gondozzák és táplálják.

A közgyűlés az indítványokat elfogadja.

Bolgár István egyesületi titkár annak előrebocsátása után, hogy az egyesület a közönség körében nagy érdeklődést tud támasztani működése iránt, ha mulatságokat rendez, javasolja, hogy az egyesület folyó évben Szilveszter napján rendezzen Ipolyságon mulatságot, kabarészerű programmal.

A közgyűlés lelkesedéssel teszi magáévá az indítványt és elhatározza, hogy a rendezendő Szilveszterest védnökeikül: gróf Wilczek Frigyes főispánt és nejét, Marek Károly alispánt és nejét, Jankovich Béla dr. ipolysági képviselő képviselőházi alelnököt és nejét fogja felkérni.

A rendezőség programjára összeállítására vigalmi bizottságot küld ki, melynek tagjai Szokolai Alajos elnök, Bolgár István, Totovich Kálmán, Herczeg József, Horváth Sándor, Gálóssy Soma, Székely Dezső, Árvai József, Ambrózy Zoltán, Rácz Pál, Salkovszky Jenő és Tóth János.

Miniszteri jóváhagyás. A földm. m. kir. miniszter ur f. évi november hó 28-ikán 73623. XI. 3. sz. a. kelt rendeletével jóváhagyta a „Miskolci Állat- és Madárvédő Egyesület“ alapszabályait a következő kiegészítésekkel: Jóváhagyom a 6. §. oly kiegészítésével, hogy minden egyesületi tagnak cselekvő és szenvedő választási jogosultsága van, továbbá, hogy a tagsági jog megszűnik: 1. a tag elhalálozásával, 2. a lemondásával, amennyiben erre vonatkozó szándékát három év letelte előtt az elnökségnek írásban bejelentette, 3. törlesztésével, lemondás és a tagsági díjak nem fizetése esetében, 4. kizárásával, oly esetek beálltával, melyekben az illető tagok közé felvehető sem lett volna, végül a 12. §. második bekezdésének oly változtatásával, hogy az egyesület alapszabályainak módosítására, felosztására és ezen esetben vagyonának hováfordítására vonatkozó közgyűlési határozatok foganatosítás előtt jóváhagyás végett nem a m. kir. belügyi, hanem a földművelésügyi miniszteriumhoz terjesztendő fel.

Alapszabály-jóváhagyás. A földművelésügyi miniszter ur a „Kanárityenyésztők Egyesülete“ alapszabályait f. évi 72845/1. 3. sz. rendeletével jóváhagyási záradékkal ellátta. Hasonlóképpen ellátta ily záradékkal a „Resica és vidéke állatvédő egyesület“ alapszabályait f. évi 109031. sz. a. kelt rendeletével.

Az Országos Állatvédő Egyesületbe mint új tagok beléptek: Halenkovich Fanny tanítónő, Visy Sándor gyógyszerész, Zách Imre soffőr, Wallusz Mária magánzónó, Philipp József m. kir. operazenész, M. kir. honvéd hadapród-iskola Pécs, Zwack Béla likőrgyáros, dr. Barcsy Aladár honv. min. s. fogalmazó, Lehmann Jenő nagykereskedő.

Alakuló új állatvédő egyesületek alapszabályainak 4 példányban való kiállítása tárgyában. A m. kir. földművelésügyi miniszter ur meghagyásából folyólag értesítjük a jövőben alakítandó állatvédő egyesületek szervezőit, hogy tervezett alapszabályait mindenkor négy (4) példányban állítsák ki s terjesszék — nem a belügyi, hanem a földművelésügyi m. kir. miniszter ur elé jóváhagyás végett.

Állatvédő egyesület Győrött. Bay Ferencné kezdeményezésére Győrött á. v. e. van alakulóban már fél év óta. Most a „Győri Hírlap“ — hivatkozva az ott napirenden levő állatkinzási esetekre, — felhívja a döntő fórumokat, hogy az egyesület megalakulását tegyék végre lehetővé.

A miskolci Á. V. E. 400 drb. Gyermechnaptárt vett, Miskolc város tanácsa pedig 1000 darabot. Az egyesület lelkes titkára, Koncs Sándor áll. polg. iskolai tanár eddig 8 miskolci iskolában 2730 taggal alakította meg az O. I. M. Ligát. Az állatvédő falitábla 50 példányát osztotta szét az egyesület az iskolák, vendéglők, kávéházak, fürdők, építési vállalatok stb. között. A miskolci közművelődési egyesület és az Á. V. E. is állatvédelmi előadásokat fog tartani.

Állatok világa.

A kutya éjjeli állat? A „Berliner Tageblatt“-ban egy német természettudós azt vitatja, hogy a kutya éjjeli állat, mert éjjeli állat annak minden rokona: a farkas, a róka, a sakál és a vadkutyafajok. Hogy a mi kutyánk eredetileg éjjeli állat vala, azt dr. Zell azzal bizonygatja, hogy még a legfiatalabb kutya is könnyösen veszi a sötétséget, míg pl. fiatal majmok kiabálnak, ha sötétben kell maradniok. Ha a kutya valami vállalatra készül, pl. vadat akar kergetni, ezt többnyire az alkonyat beálltával szereti tenni. Az éjjeli állatok, pl. a baglyok, a kigyók a meleget keresik és éjjeli voltak dacára a napon sűtkéreznek. Ezt teszi a kutya is, amely mindig a meleg kemencét keresi.

—d—

Kigyók etetése. Állatvédő egyesületünk a multban már számos alkalommal emelte fel szavát az ellen, hogy kigyók a közönség szeme láttára élő állatokkal etetessenek, amint ezt mutatványos vállalkozók rend-

szeresen gyakorolják. De nemcsak a közönség kimelendő meg a kegyetlen látványosságtól, hanem az élő állatokkal való etetés egyáltalában mellőzhető. A rotterdami állatkert igazgatója A. van Bemmelen azt írja, hogy ő odáig vitte a dolgot, hogy a kigyók nem élő állatokkal, hanem frissen ölt tengeri nyulakkal, galambokkal és csirkékkel tartatnak nagyobb baj nélkül. Ha néha egyik-másik kigyó ezt a táplálékot el nem fogadja, akkor az állat gondozója a leölt házi nyulat könnyedén egy rudra köti és a kigyó előtt ide-oda lóbálja mindaddig, míg megkapja és lenyeli. Bemmelen azt mondja, hogy nagynehezen sikerült neki ezt a reformot keresztülvinni, mert az emberek órákig lesték az idegcsiklandozó látványosságot. (Megin csak azt mondhatjuk, *nevelnünk* kell a közönséget!) —*yi*—

Kutyahűség és szívósság. Egy szakfolyóirat szerint Chamonix (Geneve mellett) városbeli lakos egy bernáthegeyi kutyát vásárolt. Pár nappal később nagy kirándulást tett a Mont-Blanc hegységre: a fiatal kutyát természetesen otthon hagyta. Midőn a legmagasabb havasra jutott, hogy onnan észlelje a nap felkeltét, legnagyobb meglepetésére elébe került otthon hagyott kutyája, amely kimerülten lábainál összeesett. Három napon át a kutya a hegységben keresztül-kasul követte a szimatot, több alpesi vezetővel találkozott, de nem engedte magát a nyomról eltéríteni, s jéggel és hóval borított területeken át végre célhoz ért.

Madárvédelem.

Telepítsünk madarakat az apáca-lepke ellen. Az „Erdészeti Lapok“-ban Matusovits Péter kir. alerdőfelügyelő beszámol az apácalepke ellen alkalmazott irtási módokról s a leghatározottabban fölhívja az erdőbirtokosokat arra, hogy telepítsenek éneklőmadarakat az erdőben olyan rengeteg károkat okozó apácalepke ellen. Ugyanis a nyitravármegyei sásvári és holícsi uradalomban 1907-ben föllépett apácalepke 1908-ban és 1909-ben teljesen kipusztult. Az apácalepke pusztulását a következő okok idézték elő: 1. a mostoha időjárás; 2. a tachinák és ichneumonok s egyéb hasznos rovarok elszaporodása; 3. az éneklőmadarak elszaporodása és végül 4. betegségek föllépése. A több mint 1000 fészekodu elhelyezése az erdőben fölöttebb hasznosnak bizonyult, mert az eddig éneklőmadarak hiányában szenvedett erdők tele lettek cinkékkel és más hasznos éneklőmadarakkal, amelyek ugy a petéket, mint a lepkéket pusztítják. Az éneklőmadarak, különösen a cinkék, egész télen át az apácalepke petéin lakmároztak.

Madárvédelemre ugy neveljük a fiatalokat, ha a gyermekszobák ablaka alá helyezzük télen a madár-etető-ládákat, amelyekben a kicsinyek nagy örömeire vigan lakmározhatnak éhes, tollas koloratur-énekeseink. Kedves és praktikus az a mód is, mikor vékony zsinegre kötünk feltört diót, vagy faggyuba beolvasztott napraforgómag, gabonaszem stb. pogácsa darabkákat; szalonnát, bár a cinke csemegéje, ne kössünk fel, mert

a tollazat zsirossá válik és összetapadván, hőtartó képességét csökkenti, hanem szegeljük függélyes deszkadarabokra úgy, hogy a madár lába a fán helyet találjon.

P. R.

HIREK.

Új ebzárlat. Aggályunk, melynek lapunk novemberi számában kifejezést adtunk, hogy t. i. a 90 napos ebzárlat dacára, „minden marad a régiben“, már is teljedésbe látszik menni.

A mintegy 2000 gazdátlan eb kiirtása dacára, újabb veszettségi eset fordult elő a fővárosban. Ennek folytán a III. kerületi előljáróság f. évi nov. hó 28-ikától dec. hó 30-ikáig ebzárlatot rendelt el.

*

E h ir ad á s u n k k a l k a p c s o l a t b a n k ö z ö l j ü k e g y e s ü l e t ü n k e g y i k t a g j á n a k k ö z l é s v é g e t t b e k ü l d ö t t k ö v e t k e z ő é s z r e v é t e l e i t : „N a p i l a p o k k ö z l i k , h o g y a f ö l d m i v e l é s i m i n i s z t e r u t a s i t o t t a B u d a p e s t f ő v á r o s T a n á c s á t a r r a , h o g y m i n d e n e g y e s e b v e s z e t t s é g i e s e t f e l m e r t ü l é s e k o r h e l y e z z e z á r a l á a z e g é s z v á r o s t e r ü l e t é t s n e m c s a k a n n a k a z o n k e r ü l e t é t , a m e l y b e n a v e s z e t t s é g i e s e t f e l m e r ü l t . A T a n á c s a m i n i s z t e r u r t ó l e s z i g o r u i n t é z k e d é s m e g v á l t o z t a t á s á t k é r t e , d e e r e d m é n y t e l e n ü l . M á r m o s t a h e l y e z e t a z , h o g y B u d a p e s t e n ö r ö k ö s e b z á r l a t f o g u r a l k o d n i , m i n t h o g y a z i l l e t é k e s á l l a t o r v o s o k a k k o r i s j a v a s o l j á k a z e b z á r l a t e l r e n d e l é s é t , a m i k o r a v e s z e t t s é g n e k c s a k g y a n u j a f o r o g f e n n . E b b ő l a z f o l y i k , h o g y a z e b z á r l a t o k b ó l s o h a s e s z a b a d u l u n k k i . S z o m o r u , d e v a l ó ! S a m i m é g k e s e r v e s e b b : e p p e n a z o n e b t u l a j d o n o s o k s u j t a t n a k e z z e l , a k i k a l e g m a g a s a b b e b a d ó t f i z e t i k s a k i k e b e i k g o n d o z á s á b a n k i f o g á s a l á n e m e s n e k .

Ilyen szigorú intézkedések hatása alatt — mondja továbbá t. tagunk — ma-holnap lehetetlenné válik Budapesten az ebtartás, annak a hasznos, hűséges, védelemre érdemes állatnak a tartása, amelyet kutyának neveznek.

Az ember elámul, mikor megállapítani kénytelen, hogy mekkora távolságban állunk mi budapestiek (s általában magyarok) pl. Wien, Berlin s más metropolisoktól e tekintetben.

Wien kerületi előljáróságainak e tekintetben követett méltányos intézkedéséről e lapok is (a 104-ik oldalon) csak imént adtak hírt s tudvalevő, hogy Berlinben a szájkosárkényszer az ebekre megszűnt, (amit egyébiránt a t. tagtárs nem helyesel).“

*

Van e kifakadásokban sok megszivlelni való, de más helyeken már feltártam, hogy a mi magyar, idevágó törvényünk azt mondja ki, amit a földmívelési miniszter elrendel. Változtassuk meg hát a törvényt, idevágó paragrafusában! mondhatná valaki. Igen ám, csak hogy, tekintettel a Pasteur-intézetnek az ember veszettségére vonatkozó, elszomorító statisztikai adataira, Szerkesztő.

Évi segély az aradi á. v. e.-nek. Arad város közgyűlése méltányolva az ottani állatvédő egyesület hasznos működését, évenként adandó 100 K segélyt szavazott meg nevezett egyesületnek. Követésre méltó szép példa!

Auto-fuvarozás. Országos Szállítási és Automobilforgalmi Részvénytársaság cég alatt nagyszabású vállalat alakult meg Budapesten, amely céljául tűzte ki a teherszállítási és fuvarozási üzletnek automobillal való lebonyolítását úgy Budapesten és környékén, mint a nagyobb vidéki városokban. Az új vállalat ezek szerint gyökeres változást fog előidézni a főváros áruforgalmának lebonyolításában és kétségtelenül alkalmas lesz arra, hogy megszüntesse nagy részét azoknak a nehézségeknek, melyek a fuvarozás terén mindjobban érezhetővé váltak. Bizonyára örvendetes változást fog felidézni ez a vállalkozás a lóvédelem terén is. Feltehető ugyanis, hogy azoknak a lósanyargatásoknak, amelyek jelenleg pl. Budapesten folynak, részben legalább végük szakad, mert éppen a legkínzóbb nagy terhek vontatása alul szabadul majd fel a ló. Ebből folyólag valószínűleg lehetővé válik az is, hogy az illetékes hatóság a lovakkal való fuvarozás eddigi mizeriáin is, szigorubb intézkedésekkel segítsen. Mo.

Az Országos Ifjusági Madárvédő Ligába november hóban belépett összesen 5160 tag.

IRODALOM.

A Szociális Missziótársulat és az állatvédelem. Farkas Edith alapítványi hölgy, a Szociális Missziótársulat alapítója és vezetője, szép füzetben ismerteti a társulatot. Az előszót Prohászka Ottokár püspök, a társulat elnöke, írta a füzetbe. Az angol eredetű társulatnak célja egyesületi titkárnők, szegénygyámok, gyárfelügyelők, betegápolónők, otthonok vezetőinek szakzerű kiképzése és e kiképzett testületnek szociális működése mindenféle intézetben. A társulat anyaháza Abaujsziksón van, hol „Bethania” című szeretetházban gondozzák a fiatalok leányokat, akik törvénybe ütköző cselekedetet követtek el. Egyik hatékony nevelőeszközüknek ismerték fel a jó „nővérek” az állatvédelmet is.

„Egy szép májusi délutánon — írja Farkas Edith a füzetben — a növendékek egy kis csoportja játék közben abban a meglepetésben részesített minket, hogy kiemelt udvarunkon egy madárfészeket... Képzhetők növendékeink jogos felháborodása... Ez az epizód adta meg az Állatvédő-Egylet eszméjét... Reformatoriumunk igazgatósága haladéktalanul összekötetésbe is lépett az Állatvédő-Egylet elnökségével; elhoztuk annak nyomtatványait stb., s most azokat a növendékeket, akik az állatokat különösen szeretik, ebbe a csoportba helyezzük: így terjed az eszme s így fejlesztjük növendékeinkben az állatszeretet emberséges hajlamát is. Háziállatainknak, madarainknak most már — remélhetjük — jó dolguk lesz.”

Farkas Edith urhölgy öméltsága, Slachta Margit nővér és Bokor Erzsébet nővér szikszói igazgatónő azon is munkálkodnak, hogy Abaujsziksó járási állatvédő egyesületének szervező munkálata is befejezést nyerjen.

„Természet” címen új folyóirat indul meg újévkor Bársony István dr.-nak, a budapesti X. ker. tisztviselőtelepi áll. főgimnázium tanárának szerkesztésében. A havi folyóiratnak három főrésze lesz, u. m. tudományos, pedagógiai és ismeretterjesztő része. Bennünket különösen az érdekel, hogy a lapnak külön, állandó „Állatvédelem” című rovata lesz, melynek vezetője Fodor Árpád tanár, szövetségünk titkára. A folyóirat előfizetési ára 10 K egy évre. Az előfizetési összeget és kéziratot a szerkesztő címére kell küldeni.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az állatok védszentje gyanánt ünneplik Madridban évenként január hó 17-én Szent Antalt, kiről az a hagyományos legenda áll fenn, hogy a beteg állatot egy szempillantással meggyógyította. A középkorból fennmaradt az a szokás, hogy január 17-én a Calle de Hortaleza végén lévő zárda szerzetesei a háziállatoknak minden fajtáját, melyet tömegesen oda hajtának, megáldják. Ezt a régi szokást 1697-ben, mint a kultúrával ellenkezőt elhagyták. De midőn később a lovakat és öszvéreket egy ragály pusztította, a régi szokást ismét felelevenítették és az maig is fennáll. —d—

A keleti marhavész utolsó uralgása hazánkban. 30 hosszú esztendővel ezelőtt történt, október 31-ikén, hogy Bábólnán a kérdő állat tenyésztésének előző időkben legborzasztóbb réme, a keleti marhavész kiütött. Illő és nem érdektelen erről megemlékeznem épen nekem, aki az elfojtásban részes volt. Valóságos hadjáratot kellett küzdeni e vész kiirtásában s bizonyára rendkívül örvendetes, hogy az akkori küzdők — már akik, mint magam, még élnek — ime 30 évre szóló sikerre tekinthetnek vissza.

A magyar állattartó közönség, akit ez a rém 30 éven keresztül többé nem károsított meg, bizonyára szívesen vesz tudomást arról, hogy az akkor küzdött immár veterán harcosok egyike örvendetes jubileumnak tekinti az esetet és a publikálásra érdemesnek tartja. Monostori Károly.

Madár- és állatvédelmi kihágás miatt egyesületünk feljelentésére Budapest egyik kerületének előljárósága három madárkereskedőt 10—10 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen az egyik elítélt felebbezéssel élt, de sikertelenül, mert a székesfőváros tanácsa, mint II-od foku hatóság helyben hagyta az ítéletet.

Hasonló, de lóra vonatkozó kihágás miatt a székszárdi szolgabírói hivatal ugyancsak egyesületünk feljelentésére 40—40 korona bírsággal sújtott három kihágót, akik a terület tovább vonszolni nem képes lovak hasa alá — hogy indítsanak — szalmalángot gyújtottak.

Csak szükség esetében használj az ostort. Akárhányszor látjuk, hogy a kocsis vagy fuvaros, mikor indulni akar, a kocsi vagy szekérre ül és minden szó vagy gondolkodás nélkül megragadja az ostort és reávig az állatokra. Ahelyett, hogy szóval biztatná őket és egy kis időt engedne nekik az előkészültre és indításra. A kocsisoknak ez a megfontolás nélkül való bátor és durva, miáltal sem indokolható viselkedését kivált akkor figyelhetjük meg, ha a korcsmából kilépnek. Ennek orvoslását is csak a neveléstől remélhetjük. —d—

Mezei egerek kártételei ellen a strichninnel telített gabonaszemeket nem ajánljuk, mert könnyen megesik, hogy a méregnek egyéb állatok esnek áldozatul. Német folyóiratok a Löffler-féle egertyphus-bacillusok preparátumát ajánlják. Ezek a bacillusok a rágcsálók közé egy ölő vészt visznek, mely egyik állatról a másikra is átterjed. A használati utasítás a veszélytelennek mondott szerhez hozzáadatik. Ügyelni kell arra, hogy a bacillusokkal telített kenyérkockák úgy helyeztessenek el, hogy a napsugaraknak közvetlen kitéve ne legyenek. Mi csak azt fűzzük ezekhez jóakaró tanácsképpen, hogy az egerek irtásáról gondoskodni igen helyes oly években is, midőn kártételeik aránylag csekély számuk miatt nem jelentékenyek, mert elszaporodásuk csak némileg kedvező viszonyok mellett rendkívüli. —d—

A borjuvágás szabályozása. A földművelésügyi miniszterium újabb rendeletet bocsátott ki, melylyel a borjuvágást még jobban megszigorítja. A miniszter rendeletében a négyhetesnél fiatalabb borjúk levágását tiltja és felszólítja az összes törvényhatóságokat, hogy

TARTALOM: A torinói nemzetközi állatvédő kongresszusról. — Lóvédelem télviz idején. — Az Orsz. Ifjúsági Madárvédő Liga és a népiskola. — Az Orsz. Állatvédő Egyesület a lugosi kiállításon. — A kassai Állatvédő Egyesület díszközgyűlése. — Egyesületi és szövetségi hírek: Orsz. Állatvédő Egyesület. — A Soproni A. V. E. — Resica és Vidéke Állatvédő Egyesület. — A Hontvármegyei Állat- és Madárvédő Egyet. — Miniszteri jóváhagyás. — Alapszabály-jóváhagyás. — Az Orsz. Állatvédő Egyesületbe mint új tagok beléptek. — Alakuló új állatvédő egyesületek alapszabályainak 4 példányban való kiállítása tárgyában. — Állatvédő egyesület Győrött. — A miskolci A. V.

szigoruan utasítsák az állategészségügyi hatóságokat, hogy a visszasságok megszüntetése dolgában erélyesen intézkedjenek, továbbá szakközegek útján folytonos és hathatós felügyeletet gyakoroljanak, végül minden szabálytalanság megtorlása céljából a büntető eljárást folyamatba tegyék és példás büntetéseket szabjanak ki.

Műtojás-gyártás Amerikában. A „Köln. Zeitung“ közlése szerint New-Yorkban mű-tojások gyártása egy folyton növekedő ipart képez. E tojások nagy része Ázsia különböző vidékeire irányuló kivitellel kerül. A washingtoni földművelési kormány egyik hivatalos jelentése bővebben emlékezik meg a dologról. A gyártás négy főműveletből áll. A tojás sárgáját kukoricalisztból, keményítőből, olajfélékből keverik össze és gépek formálják. Ezt a sárgát egy tojásfehérjéből álló rétegbe burkolják. Az egész megkeményedik és tojásdad alakra formálják. Egy harmadik művelettel tojásfehérjéből egy finom hárttyát idéznek elő, mely az egészet beburkolja. Egy külön gépezet segítségével végre előállítják a gipszből való héjját, mely alig vastagabb, mint a közönséges tojás héjja. Az egészet rögtön hevítésnek teszik ki, miáltal a héjj azonnal megszikkad és a tojás belseje is megszilárdul. Az így előállított termék külseje olyan, mint a természetes tojásé, izét jónak és a műtojást táplálónak mondják. Ha ez a komplikált készítési mód nyereséggel jár, akkor valóban nagy ügyesség és leleményes gyártás lehet az új ipar alapja. —d—

Szerkeszti **MONOSTORI KÁROLY** kir. tanácsos, főiskolai nyugd. tanár, egyesületi főtktár, felelős szerkesztő.

E. — *Állatok világa:* A kutya éjjeli állat? — Kigyók etetése. — Kutyahűség és szívósság. — *Madárvédelem:* Telepítsünk madarakat az apáca-lepke ellen. — Madárvédelemre. — *Hírek:* Új ebzárlat. — Évi segély az aradi á. v. e.-nek. — Auto-fuvarozás. — Az Orsz. Ifjúsági Madárvédő Ligába. — *Irodalom:* A Szociális Missziótársulat és az állatvédelem. — „Természet.“ — *Különfélék:* Az állatok védszentje. — A keleti marhavész utolsó uralgása hazánkban. — Madár- és állatvédelmi kihágás. — Csak szükség esetében használj az ostort. — Mezei egerek kártételei. — A borjuvágás szabályozása. — Műtojás-gyártás Amerikában.

Az Országos Állatvédő Egyesület

helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

CHERNEL ISTVÁN. Az okszerű madárvédelem eszközei. Ára 30 fill.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Ára 1 kor.

Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Az állatvédelem fontossága az emberiség művelődésének szempontjából. Ára 20 fill.

MÁDAY IZIDOR. Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 1 kor.

Ugyanaz, német fordításban. Ára 1 kor.

MONOSTORI KÁROLY. Lógondozás. Ára 60 fill.

K. NAGY SÁNDOR. Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen. Ára 1 kor.

PÁKOZDY LÁSZLÓ. A szemellenzöről. Ára 20 fill.

KEREKES JÓZSEF. Madaraink védelme. Ára 40 fill.

Ne kinezd az állatokat! Képes falitábla. Ára 2 kor.

Gyermek-naptár 1912. évre. Ára 10 fill.

MÁDAY-CHERNEL. Madárvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 3 kor.

Madarak és Fák Napjára az ünnepély programjába való iskolai beszédeket, tanulók mondókáit, a Liga alakításának leírását tartalmazza a **Madarak és Fák Napja** című könyv, mely a hozzávaló eredeti **dalosfüzettel** együtt 2 koronáért bérmentve rendelhető a szerző, **Vadaj József** címén **Nagyváradon**. (Második bővített és átdolgozott kiadás.)